

Verksamhet

Muddring samt deponering av muddermassor i samfällt vattenområde Sottunga

Ärende

Ansökan avser tillstånd för muddring av farled söder om Sottunga samt deponering av muddermassor i samfällt vattenområde 766-405-876-1 i Sottunga.

Tillståndsplikt föreligger enligt 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen och 6 kap. 15 § f punkten vattenlag (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen.

Beslut

Miljö tillstånd

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) beviljar tillstånd för muddring av farled söder om Sottunga samt deponering av muddermassor i samfällt vattenområde 766-405-876-1 i Sottunga.

Miljö tillstånd beviljas med stöd av 17 § 1 mom. miljöskyddslagen, förutsatt att villkor enligt detta tillstånd följs.

Giltighet

Muddring samt deponering av muddermassor (hädanefter kallat vattenföretaget) ska vara utfört senast 5 år efter att detta beslut vunnit laga kraft, förutsatt att villkor enligt detta tillstånd följs.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor och föreskrifter utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till

grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning, MKB, i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en MKB.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen.

Allmänt

1. Tillståndshavaren är ansvarig för att verksamheten inte förorsakar skada eller olägenhet för miljön. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik (BAT) som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt då verksamhet enligt detta tillstånd utförs.
5 § miljöskyddslagen
2. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka samtliga arbetsmoment som utförs enligt detta miljötillstånd så att miljötillståndet följs. Tillståndshavaren ska till ÅMHHM omgående meddela personens namn och kontaktuppgifter och vid byte av ansvarig person uppdatera uppgifterna.
7 § miljöskyddslagen
3. Arbetet ska utföras så att vattenområdena och angränsande landområden utsätts för störningar i så liten utsträckning som möjligt. Tillståndshavaren är ansvarig för eventuella skador på egendom och andra men som förorsakas av vattenföretaget.
4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen
4. Muddrings- och deponeringsarbeten ska utföras möjligast kontinuerligt och på ett sådant sätt att uppgrumling av sedimenten är så liten som möjlig. I samband med transport av muddermassor till deponeringsställe ska det säkerställas att massor inte kan spridas till vattenområdet.
4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen och 5 kap. 1 § vattenlagen

5. Muddringsarbeten och deponering av muddermassor i vattenområde får endast utföras under perioden 1 oktober till och med 31 mars.
4 § miljöskyddslagen, 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen samt 3 § landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor
6. Vid muddring och andra grumlande arbeten i vatten får halten av suspenderade ämnen uppgå till högst 50 mg/l över bakgrunds-nivån, bestämt som ett riktvärde, mätt vid de skyddsvärda områdenas gräns i riktning mot muddringsområdet. Mätningar och uppföljning av grumling ska utföras i mätpunkter och intervaller som fastställs i det uppgjorda kontrollprogrammet för vattenföretaget. Bedöms det finnas risk för att riktvärdena överskrids ska landskapsregeringen, i samråd med tillsynsmyndigheten, tillfälligt avbryta arbetet eller vidta åtgärder för att minska grumlingspåverkan. För att skydda de utpekade områdena ska antingen siltgardiner användas eller så ska regelbundna mätningar av grumling utföras.
 - Om siltgardiner används ska dessa inhägna vattenområdet kring muddringsområdet samt sluta tätt mot botten. Gardinerna kan avlägsnas när grumlande arbeten upphört och siktdjupet återställts till rimlig nivå (<50 mg/l över bakgrunds-nivå)
 - Om siltgardiner inte används ska regelbundna mätningar ske för att verifiera att grumling i anslutning till de utpekade områdena inte överstiger 50 mg/l över bakgrunds-nivån. Mätningar ska ske minst en gång per dag efter påbörjat skift samt vid större förflyttningar till nytt muddringsområde. Mätpunkten ska vara belägen vid de skyddsvärda områdenas gräns i riktning mot muddringsområdet4 kap. 1 och 2 §§ vattenlagen
7. Buller från vattenföretaget får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid permanent- eller fritidsbostad, samlingslokal, vårdinrättning eller liknande verksamhet än följande frifältsvärden:
 - 60 dB L Aeq dagtid (kl. 07-19) helgfri måndag till fredag
 - 50 dB L Aeq kvällstid (kl. 19-22) samt lördag, söndag och helgdag (kl. 07-19)

- 45 dB L Aeq övriga tider

För arbeten med begränsad varaktighet som spontning och pålning, tillåts 5 dBA högre värden. Vid enstaka kortvariga händelser, högst 5 minuter per timme, accepteras 10 dBA högre nivå. Detta gäller inte kvälls- och nattetid. I de fall verksamheten är av begränsad art och även innehåller kortvariga händelser får höjningen av riktvärdet uppgå till sammanlagt 10 dB(A).

Tillståndshavaren ska efter anmodan av ÅMHHM vid behov utföra mätning av bullernivån.

24 § a) punkten miljöskyddslagen

8. Ifall det vid muddringsarbetet framkommer icke redan registrerade lämningar av maritim karaktär ska arbetet avbrytas och ÅMHHM underrättas.

4 kap. 4 § d) punkten vattenlagen.

Beslutsmotiveringar

Verksamheterna och dess placering

Infrastrukturavdelningen vid Ålands landskapsregering ansöker om miljötillstånd för muddring av befintlig farled 2756 Sottunga båtrutt (VL6) med syfte att uppdatera farledsklassen till VL3 samt förbättra sjösäkerhet och utmärkning så att den bättre anpassas till den skärgårdstrafik som nu trafikerar farleden västerifrån in till Sottunga färjäste. Farleden startar väster om Sottunga Söderön och leder i ostlig kurs genom det trånga sundet mellan Söderön och Hamnklobb. Därefter förgrenar sig den planerade farleden sig till farled nr 2755 Sottunga-Kumlinge, utanför Sottunga hamn. Farledens nya leddjupgående är planerad till 4,10 meter med en säkerhetsmarginal på 0,90 meter (22% av leddjupgående). Bredden på farleden som ska muddras är 50 meter genom sundet. I S-kurvan ost om Stora Lökviksören är bredden 85 meter. Det totala muddringsområdet och -volymen inklusive släntning är beräknad till 23 900 tm^2 respektive 14 690 tm^3 . Utifrån multibeamlodning och lågfrekvenslodning består muddermassorna huvudsakligen av sand.

Civil Tech Oy Ab har undersökt 4 alternativa deponeringsplatser med MBES- och SBP-lodningar och den plats som är lämpligast befinner sig väster om huvudön

utanför farledsområdet. Deponeringsområdet är 150 meter x 150 meter. Den maximala nivån för de deponerade massorna är -34,0 meter MW2021. Massorna transporteras ca 2,7 – 3,5 kilometer från muddringsområdet till deponeringsområdet. Kontroll av syrehalten vid botten har gjorts i deponeringsområdet och platsen uppfyller de krav som ställs i landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor.

Processuella motiveringar

Verksamheten är tillståndspliktig då det omfattar vattenföretag, dvs muddring i vattenområde med en yta större än 500 m² vars omfattning kräver miljötillstånd enligt 10 § miljöskyddslagen och 6 kap. 15 § punkt f vattenlagen. Enligt 3 kap. 7 § vattenlagen har den som anlägger eller förbättrar allmän farled rätt att placera muddermassor på annans vattenområde om området inte påverkas i nämnvärd omfattning eller tagits i särskilt bruk. ÅMHHM konstaterar att deponeringsområdet är ca 37 meter djupt, farledsnära och ca 1 kilometer utanför huvudön. Området har heller inte tagits i särskilt bruk. ÅMHHM bedömer därför att kriterierna i 3 kap. 7 § vattenlagen har uppfyllts för deponering på annans vattenområde.

Muddring och deponering av muddermassor anges inte i 2 § landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning, MKB-förordningen, som en sådan verksamhet som kräver miljökonsekvensbedömning. Muddring finns inte heller uppräknat i EU:s direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt bilaga 2 som verksamhet som kan kräva övervägande enligt artikel 4.2. ÅMHHM bedömer att verksamhetens omfattning och påverkan inte är sådan att en miljökonsekvensbedömning skulle tillföra någonting ytterligare utöver miljötillståndsprocessen och ett MKB-förfarande därför inte krävs.

Allmänna innehållsmotiveringar

Myndigheten konstaterar att verksamhetsutövaren har påvisat tillräcklig kunskap och att denne är organiserad på ett trovärdigt sätt. ÅMHHM konstaterar vidare att företaget uppfyller kravet om verksamhetens organisation enligt 7 § miljöskyddslagen. Vidare konstaterar myndigheten att muddring är en tidsbegränsad verksamhet där påverkan på vattenområdet är övergående ifall muddring görs på rätt sätt. Det aktuella vattenföretaget ligger inom vattenförekomst 51. Mosshaga – Algarsö och muddringen är relativt liten.

Påverkan bedöms vara lokal och av övergående natur. Miljötillståndet förenas med villkor om skydd av skyddsvärda undervattenshabitat för att inte den ekologiska statusen i vattenområdet ska riskera att påverkas.

ÅMHM har gjort en tillåtlighetsbedömning av verksamheterna samt granskat förutsättningarna för beviljande av tillstånd. ÅMHM konstaterar att då tillståndshavaren vid utförandet av verksamheterna iakttar de villkor som föreskrivs, kommer verksamheterna inte leda till sådan negativ miljöpåverkan som anges i 3 §, a till g punkterna i miljöskyddslagen. ÅMHM beviljar tillstånd med stöd av 17 § miljöskyddslagen då verksamheterna följer denna lag och den lagstiftning som anges i 10 § miljöskyddslagen.

Detaljerade innehållsmotiveringar

ÅMHM utfärdar villkor 1 i syfte att tydliggöra de allmänna kravbestämmelserna i miljöskyddslagens 4 § gällande tillståndshavarens ansvar för att uppnå tillräckligt miljöskydd och förebygga olägenhet för människors hälsa samt skyldighet att tillämpa bästa tillgängliga teknik för branschen som är allmänt tillgänglig och ekonomiskt möjlig.

Villkor 2 tillgodoser att tillståndshavaren alltid har en ansvarig person som bistår med kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och det förebyggande arbetet som föreskrivs i 7 § miljöskyddslagen.

Vattenarbetet kommer att förorsaka viss uppgrumling av bottensediment och en lokal och temporär förändring i livsmiljön för växter och djur. Merparten av det sediment som suspenderas vid muddring sjunker till botten inom ett dygn. Det finaste materialet sedimenteras dock under en betydligt längre tid, upp till en vecka eller längre beroende på ström- och vindförhållanden. Som försiktighetsmått ska muddring och deponering utföras så att vattenområdena och angränsande landområden utsätts för störningar i så liten utsträckning som möjligt och på ett sådant sätt så att uppgrumling av sedimenten är så liten som möjligt för att minimera risk för störningar. Villkor 3 ges med stöd av 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen.

Verksamhetens inverkan på växtlighet, fiskbeståndet samt rekreativ-
möjligheterna har minimerats genom reglering av den period under året under vilken vattenarbeten får utföras. Enligt gällande lagstiftning ska deponering av muddermassor om möjligt undvikas under perioden mellan 1 april och 30

september och verksamhetsutövaren har inte ansökt om att avvika från dessa tidsramar. Vid bedömning av plats för deponering av muddermassor i vattenområde ska eftersträvas att massorna sedimenteras så snabbt och koncentrerat som möjligt under icke syrefria förhållanden. Muddermassor får inte heller deponeras på mindre än 10 meters djup. Deponering av muddermassor ska därför endast ske inom det undersökta deponeringsområdet som angetts i miljötillståndsansökan. Villkor 4 och 5 utfärdas med stöd av 4 kap. 4 § vattenlagen samt landskapsförordning (2006:124) om hantering av jord- och muddermassor

Ålgräs är en marin kärlväxt som växer på sandiga bottnar och ingår som en undertyp till naturtypen sublittoral sandbankar och är därmed ett utpekat habitat i art- och habitatdirektivet. Ålgräs finns även upptaget i HELCOM:s lista över hotade arter och habitat samt inkluderat i det generella skydd som följer av Helsingforskonventionen. Ålgräs är känsligt för grumling eftersom den leder till sämre ljusförhållanden och till sedimentering på bladen vilket minskar plantans möjlighet att ta upp syre ur vattnet. Hur känsligt ålgräset är för uppgrumling och försämrade ljusförhållanden beror dock till stor del på vattentemperaturen. Eftersom metabolismen och behovet av ljus och syre sänks vid lägre temperaturer är ålgräs mindre känsligt för dåliga ljusförhållanden när vattentemperaturen är låg.

Kransalger är storvuxna grönalger som växer på grunda mjukbottnar där de kan bilda vidsträckta täta ängar. Ängarna är viktiga livsmiljöer för många djur men kransalgerna suger också upp näringsämnen vilket gör vattnet klarare. Kransalgängar klassas som starkt hotade naturtyper i Finland och är känsliga för övergödning, muddring och båttrafik.

Landskapsregeringen har i sin ansökan inkluderat både siltgardiner och grumlingsvärde som möjliga skyddsåtgärder och ÅMHHM bedömer att båda alternativen är möjliga eftersom verksamhetsutövaren planerar att stänga av farledsområdet samt vattenområdet som påverkas av entreprenadarbetena under entreprenadtiden. Mycket talar för att montering av siltgardin mellan de skyddsvärda objekten och muddringsområdet på ett effektivt kan förhindra spridning av sediment. Denna metod är att föredra ifall montering är möjlig. Eftersom det inte är säkerställt hur ålgräs påverkas av grumling och sedimentation under vinterhalvåret och det inte är klargjord ifall ålgräs skadas av sedimentation på bladen även vid låga temperaturer är det av vikt att föreskriva ett begränsningsvärde avseende halten suspenderade ämnen i vattnet. I sökandes

miljökontrollprogram skriver man att mätpunkten maximalt ska vara belägen 200 meter från arbetsområdets gräns, detta är dock inte lämpligt eftersom vissa delar av muddringen kommer att ske betydligt närmare. Detta kan leda till att halter över det beslutade riktvärdet tillåts inom den del av de skyddsvärda objekten som ligger närmare än 200 meter från arbetsområdet. Det är därför av stor betydelse att mätning sker i mätpunkter vid de skyddsvärda objektens kant i riktning mot muddringsområdet och att det i kontrollprogrammet finns en beredskap så att verksamheten kan avbrytas eller åtgärder vidtas i situationer där grumling riskerar att hamna på nivåer som kan skada ålgräs- eller kransalgsängar. Närmare detaljer i dessa avseenden ska fastställas i kontrollprogrammet. Villkor 6 ges med stöd av 4 kap 1 och 2 §§ vattenlagen.

Vattenföretaget förorsakar en viss miljöförorening i form av buller. ÅMHHM konstaterar att bullrande verksamhet generellt upplevs som mera störande under kvällstid, lördagar, söndagar och helgdagar. Därför tillämpas lägre bullerriktvärden under dessa tider. Enligt ansökan är dock ordinarie arbetstider för projektet 07:00-19:00 under måndag till fredag. ÅMHHM reglerar ljudnivåerna i villkor 7 genom att ange tillåtna gränsvärden för buller från verksamheten under olika tider av dygnet så att ändamålet med verksamheten enligt 4 § miljöskyddslagen kan uppnås trots bullerbegränsningen. Villkor 7 ges med stöd av 24 § a punkten miljöskyddslagen.

I muddrings- och deponeringsområdena finns inga kända fornlämningar. Dock har det inom farledsområdet registrerats ett undervattensobjekt beläget väster om muddringsområdet. Objektet är inte ett tidigare känt maritimt kulturarv och enligt kontrollprogrammet kommer anomalin att inspekteras och dokumenteras separat med hjälp av undervattenskamera innan arbetena påbörjas. För att säkerställa att eventuella fornlämningar inte kommer till skada under muddringsarbetet åläggs verksamhetsutövaren att avbryta arbetet och underrätta ÅMHHM ifall indikationer på vrak eller annan lämning av maritim karaktär framkommer. Villkor 8 utfärdas med stöd av 4 kap. 4 § d) punkten vattenlagen.

ÅMHHM konstaterar att verksamheten med givna villkor och föreskrifter kommer att utföras så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig. ÅMHHM beviljar med stöd av 22 § miljöskyddslagen Ålands landskapsregering tillstånd för muddring av farled söder om Sottunga samt deponering av muddermassor i samfällt vattenområde 766-405-876-1 i Sottunga.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med 15 § Ålands landskapsregerings beslut (2021:164) om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, avgiftstabell 1.

Muddring i vattenområden omfattande mer än 10 000 m ²	6598,00 €
Deponering av muddermassor i vattenområde 520 € - 50%	260,00 €
<u>Annonskostnad, delgivning ansökan</u>	<u>392,83 €</u>
Totalt*	7250,83 €

*Annonskostnad för delgivning av beslutet tillkommer.

Besvär

Besväransvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ulrika Sandell-Boman
Prövningsnämnden
Beslutande

Mats Westman
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besväransvisning

Ärendehantering

Ansökan

Ålands landskapsregering har ansökt om miljötillstånd för muddring av farled söder om Sottunga samt deponering av muddermassor i samfällt vattenområde 766-405-876-1 i Sottunga.

Ansökan inkom 10.05.2022 och har kompletterats 16.11.2022.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 15 juli - 12 augusti 2022 på ÅMHHM:s anslagstavla. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 15.07.2022. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovan nämnda tid.

Yttranden

Inte några yttranden har inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHHM har inte begärt utlåtanden.

Bemötande

Ärendet har inte tillförts material annan än sökanden.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på ÅMHHM:s anslagstavla och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på ÅMHHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på ÅMHHM:s hemsida, www.amhm.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.